

‘Bidden wij voor hen die in de mijnen zijn’

Het is doodstil in de kerk van Milaan. Bisschop Ambrosius heeft zojuist gepreekt. In een hoekje ziet hij de jongeman zitten die al een paar keer kwam luisteren: Augustinus. Dan vangt het Ambrosiaans lofgezag aan. Ambrosius ziet hoe de muziek Augustinus ontroert .

U gaat ons in deze serie een aantal kunstwerken voorspiegelen. Welk werk heeft u nu gekozen?

Het Ambrosiaans lofgezag. Dat is kerkmuziek uit de vierde eeuw na Christus. Ambrosius (339 - 397 na Chr.) was in die tijd bisschop van Milaan. Hij had, naast bestuurlijke en theologische gaven, een groot creatief talent van God gekregen. Hij heeft een aantal prachtige hymnen geschreven, het bekendst is zijn lied ‘Kom Schepper, Heilige Geest’.

Weten wij nog hoe deze muziek klinkt?

De oorspronkelijke melodieën zijn later onder invloed van het Gregoriaans enigszins veranderd. Er zijn wel pogingen gedaan om de oude melodieën te hervinden (zo door mijn gewaardeerde collega dr. Marten van Willigen van de Stichting Bijbeluitleg Vroege Kerk, welke de muziek ook ten gehore brengt). Ik heb thuis een cd met Ambrosiaans lofgezag en beluister deze muziek graag.

Wat spreekt u er zo in aan?

Het is hemelse muziek, alsof je de engelen hoort zingen. Deze muziek brengt mij als het ware vanuit mijn hedendaagse wereld in die oude tijden van de vroege Kerk, waar ik zo gaarne eens in had rondgewandeld. Ik zie dan in gedachten de jonge Augustinus die, zoals hij beschrijft in zijn *Belijdenissen* (IX.vi.14), tot tranen toe geroerd werd toen hij een hymne van Ambrosius hoorde.

Waar gaat de tekst van deze muziek over?

Over het lijden, sterven en de opstanding van Christus. Op de cd die ik heb worden ook gebeden gezongen. Eén van deze gebeden spreekt mij bijzonder aan. Het gaat als volgt: *‘Bidden wij voor hen die reizen over zee of over land, voor hen in kerkers, in boeien, in mijnen of in ballingschap gezonden. Heere ontferm U’*. Deze muziek moet heel oud zijn, wellicht klinken er nog gebeden in door van vòòr Ambrosius, toen er christenvervolgingen waren. De zinsnede *‘in mijnen’* (*‘in minis’*) is van een aangrijpende realiteit. Het betreft namelijk christenen die vanwege hun geloof levenslang in de zilvermijnen in Noord-Afrika waren opgesloten. Moge het licht Gods hen die in de duisternis verblijven vertroosten! Ik vind het van een aangrijpende realiteit en actualiteit, vooral nu er heden ten dage in datzelfde Noord-Afrika christenen worden vervolgd en vermoord door radicale moslims.

Wat weerspiegelt deze muziek voor u?

In het Ambrosiaans lofgezag werden oude heidense vormen en melodieën – de zogeheten ‘schatten van Egypte’ - gekerstend, zodat ze in die nieuwe gestalte een hoge vorm van heteronome kunst gingen weerspiegelen. Soli Deo gloria!

Dr. Ewald Mackay